

Soukromoprávní regulace soutěže - nekalá soutěž

- nekalá soutěž z obecného pohledu
- účastníci soutěže - pojem soutěžitel, zákazník, spotřebitel
- generální klauzule proti nekalé soutěži a její aplikační význam

2972 ObčZ

Kdo se účastní hospodářské soutěže (**soutěžitel**), nesmí při soutěžní činnosti, ani při sdružování k výkonu soutěžní činnosti, vlastní účast v hospodářské soutěži nekalou soutěží **zneužívat**, ani účast jiných v hospodářské soutěži **omezovat**.

// Dříve **41 obch.zák.:**

Fyzické i právnické osoby, které se účastní hosp. soutěže, i když nejsou podnikatelé (dále jen „soutěžitelé“), mají právo svobodně rozvíjet svou soutěžní činnost v zájmu dosažení hosp. prospěchu a sdružovat se k výkonu této činnosti; jsou však povinny přitom dbát právně závazných pravidel hosp. soutěže a nesmějí účast v soutěži zneužívat.

42 obch.zák.:

- (1)** *Zneužitím účasti v hosp.soutěži je nekalé soutěžní jednání (dále jen „nekalá soutěž“) a nedovolené omezování hosp. soutěže.*
- (2)** *Nedovolené omezování hosp.soutěže upravuje zvláštní zákon. //*

Z důvodové zprávy k 2972 až 2990:

*Návrh ustanovení o hospodářské soutěži je do osnovy zahrnut především proto, že hospodářská soutěž není omezena jen na podnikatele, nýbrž i na jiné soutěžitele a její úprava zasahuje i soukromá práva a povinnosti **dalších osob** (např. tzv. osob pomocných).*

*Další podstatný důvod této systematické změny je v tom, že i za situace, kdy je právo hospodářské soutěže upraveno **zvláštním zákonem** (zák. č. 143/2001 Sb.), neobsahuje tato úprava soukromoprávní ustanovení, která je tudíž potřebné zařadit do občanského zákoníku.*

Současná právní úprava
(od 1. 1. 2014)

Hospodářská soutěž

2972 – 2975 ObčZ

soukromoprávní úprava

občanský zákoník

2976 – 2990

**+ komunitární
předpisy**

**(Směrnice ES,
Nařízení Rady ES)**

Nekalá soutěž

ochrana subjektů před
jednáním nekalé soutěže

veřejnoprávní úprava

**zák. o ochraně hospodářské soutěže
č. 143/2001 Sb.**

+ komunitární předpisy

**(Smlouva o založení ES,
Nařízení Rady ES)**

Ochrana hospodářské soutěže

proti jejímu narušení, k němuž může dojít:

- **dohodami narušujícími soutěž (kartely)**
- **zneužitím dominantního postavení**
- **spojováním soutěžitelů**
- **orgány veřejné správy** při výkonu státní
správy a samosprávy

2973 ObčZ

Ustanovení **této hlavy**^{*)} se **nevztahují na jednání** v rozsahu, v jakém má **účinky v zahraničí**, pokud z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv ^{**)}, nevyplývá něco jiného.

***)** tohoto dílu;

****)** nejvýznamnější pro nekalou soutěž jsou čl. 10bis a 10ter Pařížské unijní úmluvy na ochranu prům. vlastn. z r. 1883 /viz níže/

Podle 1 ZOHS:

(5) Tento zákon (ZOHS) se **vztahuje** i na jednání soutěžitelů, k němuž došlo v cizině, které narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž na území České republiky.

(6) Tento zákon se **nevztahuje** na jednání podle odstavce 1, jejichž účinky se projevují výlučně na zahraničním trhu, pokud z mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, nevyplývá něco jiného.

(7) Tento zákon se dále **nevztahuje** na ochranu hospodářské soutěže proti nekalé soutěži.

2974 ObčZ

Českým osobám jsou, pokud se jedná o ochranu proti nekalé soutěži, postaveny na roveň **zahraniční osoby**, které se v České republice účastní hospodářské soutěže. Jinak mohou zahraniční osoby požadovat

- **ochranu podle mezinárodních smluv**, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv**), a
- **není-li jich, na základě vzájemnosti.**

2975 ObčZ

Zakázaná konkurenční doložka

- (1) **Neurčí-li se** v ujednání zakazujícím jinému soutěžní činnost **území, okruh činnosti nebo okruh osob**, kterých se zákaz týká, ke konkurenční doložce **se nepřihlíží.**
- (2) **Zakazuje se** konkurenční doložka ujednaná **na neurčitou dobu nebo na dobu delší než pět let;**
poruší-li se zákaz, platí, že konkurenční doložka byla ujednána na pět let.
- (3) **Zakazuje se** konkurenční doložka **omezující zavázanou stranu více, než vyžaduje potřebná ochrana** oprávněné strany;
poruší-li se zákaz, může soud na návrh dotčené strany konkurenční doložku omezit, zrušit, nebo prohlásit za neplatnou.

// Dříve byla jen v kog. ust. **672a obch. zák. (sml. o obch.zastoupení)**, nikoliv v úpravě nekalé soutěže.//

2972 ObčZ

Právo účastnit se hospodářské soutěže mají různé subjekty: podnikatelé i další subjekty = **soutěžitelé**

/ 41 obch. zák./

Obecný **zákaz zneužití vlastní účasti** a **omezení účasti jiných v hospodářské soutěži**.

/ 42 obch. zák./

Právně závazná pravidla hospodářské soutěže vymezují:

- **2972 ObčZ,**
- ustanovení ZOHS,
- ustanovení dalších právních předpisů (např. z oblasti průmyslového vlastnictví, regulace reklamy, ochrany spotřebitele, trestněprávní regulace apod.)

2973 ObčZ

/ 43/1 obch. zák./

Normy soutěžního práva se používají v závislosti na tom, kde **nastaly účinky protiprávního jednání**; účinky mají přednost před tím, kde došlo k vlastnímu jednání. (Shodný princip pro obě větve hospodářské soutěže.)

2974 ObčZ

/ 43/2 obch. zák./

Zahraníční osoby, které se v ČR účastní hospodářské soutěže:

- ochrana podle mezinárodních smluv,
- ochrana na základě vzájemnosti, není-li mezinár. smluv.

Mezinárodní úprava nekalé soutěže :

- **Pařížská unijní úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví** z r. 1883,
- **Madridská dohoda** o mezinárodním zápisu obchodních a továrních známek z r. 1891,
- **Madridská dohoda** o potlačování falešných nebo klamavých údajů o původu výrobků z r. 1891
- **Lisabonská dohoda** o ochraně označení původu a jeho mezinárod. zápisu z r. 1958

Předchozí úprava v ČR :

- Zákon proti nekalé soutěži (z. č. 111/1927 Sb. z. a n.)	ČSR	/ zrušen k 1.1.1951
- Občanský zákoník (z. č. 141/1950 Sb.): jen 352	ČSSR	/ ust. zrušeno k 1.1.1992
- Hospodářský zákoník (z. č. 109/1964 Sb.): 119 , pak 119a, 119d, 119e	ČSSR, ČSFR	/ zrušen k 1.1.1992
- Obchodní zákoník (z. č. 513/1991 Sb.): 44 – 55	ČSFR, ČR	/ zrušen k 1.1.2014

Současná úprava v ČR :

- **Občanský zákoník** (zákon č. 89/2012 Sb.): **2976 – 2989**

Komunitární úprava (např.) :

Směrnice o klamavé a srovnávací reklamě (vztahy B2B) **2006/114/ES (dále Sm.o KaSR)**

Směrnice o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu

(vztahy B2C)

2005/29/ES (dále Sm.o NOP)

Směrnice o dodržování práv z duševního vlastnictví

2004/48/ES

Nařízení Rady (ES) o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo

č. 1383/2003

Směrnice, kterou se sblížují právní předpisy členských států o ochranných známkách (kodifikované znění)

2008/95/ES

Nařízení Rady (ES) o ochranné známce Společenství

č. 207/2009

Směrnice o sblížování právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy

2000/13/ES

Nařízení Rady (ES) o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin

č. 510/2006

Směrnice o právech spotřebitelů

2011/83/EU

Směrnice o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy

90/314/EHS

Směrnice o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli

98/6/ES

článek 10bis (2):
(generální klauzule)

Nekalou soutěží
je každá soutěžní
činnost, která
odporuje
poctivým zvyklostem
v průmyslu nebo
v obchodě.

článek 10bis (3):

Zejména **musí být zakázány:**

1. jakékoliv činy, které by mohly jakkoli způsobit záměnu s podnikem, výrobky nebo s průmyslovou nebo obchodní činností soutěžitele;
2. falešné údaje při provozování obchodu, které by mohly poškodit dobrou pověst podniku, výrobků nebo průmyslové nebo obchodní činnosti soutěžitele;
3. údaje nebo tvrzení, jejichž užívání při provozu obchodu by bylo s to uvádět veřejnost v omyl o vlastnosti, způsobu výroby, charakteristice, způsobilosti k použití nebo o množství zboží.

článek 10ter (1):

Unijní země se zavazují, že zajistí příslušníkům ostatních unijních zemí **vhodné zákonné prostředky k účinnému potlačování** veškerých činů uvedených v člancích 9, 10 a 10bis.

článek 10ter (2):

Zavazují se dále, že učiní opatření, aby **svazům a sdružením**, které zastupují zúčastněné průmyslníky, výrobce nebo obchodníky... bylo - pokud jde o potlačování činů uvedených v člancích 9, 10 a 10bis **dovoleno zakročovat** u soudů nebo u správních úřadů...

**1 Jednání proti dobrým mravům soutěže vůbec (generální klauzule):
Kdo dostane se v hospodářském styku v rozpor s dobrými mravy soutěže
jednáním způsobilým poškoditi soutěžitele, může býti žalován,**

- aby se zdržel takového jednání a
- odstranil závadný stav jím způsobený;
- věděl-li pak, nebo musil-li vědět, že jednání jeho jest způsobilé poškoditi soutěžitele, též, aby nahradil škodu tím způsobenou.

Speciální skutkové podstaty :

2 - 3 nekalá reklama	(I, II, III)
4 - 9 nesprávné označování původu zboží	(I, II, III)
10 zlehčování	(I, II, III)
11 zneužívání podnik. značek a zevnějších zařízení podniku	(I, II, III)
12 podplácení	(I, III)
13 porušování a využívání obch. a výrob. tajemství	(I, III)
14 nekalá soutěž osob pomocných a používání její soutěžitelem	(I, III)

Soukromoprávní ochrana (2 – 20)

I. zdržet se protiprávního jednání

III. nahradit škodu

II. odstranit závadný stav jím způsobený

44 odst. 1 Základní ustanovení: (generální klauzule)

Nekalou soutěží je
jednání **v hospodářské soutěži nebo v hospodářském**
styku, které je
v rozporu s dobrými mravy soutěže a
je způsobilé přivodit újmu jiným
soutěžitelům, spotřebitelům
nebo dalším zákazníkům.

Nekalá soutěž se zakazuje.

Speciální skutkové podstaty :

- 45** klamavá reklama
- 46** klamavé označení zboží a služeb
- 47** vyvolání nebezpečí záměny
- 48** parazitování na pověsti
- 49** podplácení
- 50** zlehčování
- 50a** srovnávací reklama
- 51** porušení obchodního tajemství
- 52** ohrožování zdraví a životního prostředí

Právní prostředky ochrany (53 – 54) :

zdržet se protiprávního jednání

přiměřené zadostiučinění

odstranit závadný stav

náhrada škody

vydání bezdůvodného obohacení

55: Smlouva, její část nebo její jednotlivé ustanovení, při jejímž uzavření
byl porušen zákaz nekalé soutěže, je od počátku **neplatná**.

?

2976 odst. 1 Základní ustanovení (generální klauzule)

Kdo se dostane **v hospodářském styku**
do **rozporu s dobrými mravy soutěže**
jednáním způsobilým přivodit újmu jiným soutěžitelům
nebo zákazníkům, dopustí se nekalé soutěže.

Nekalá soutěž se zakazuje.

Speciální skutkové podstaty :

§ 2977 klamavá reklama

2978 klamavé označení zboží nebo služby

2980 srovnávací reklama

2981 vyvolání nebezpečí záměny

2982 parazitování na pověsti

2983 podplácení

2984 zlehčování

2985 porušení obchodního tajemství

2986 dotěrné obtěžování

2987 ohrožení zdraví nebo životního prostředí

Právní prostředky ochrany (2988 - 2989)

zdržet se protiprávního jednání

přiměřené zadostiučinění

odstranit závadný stav

náhrada škody

vydání bezdůvodného obohacení

Srovnání GK

dle obch. zák. **a dle ObčZ**

44 odst. 1 obch. zák.

Nekalou soutěží je

- **jednání v hospodářské soutěži**
nebo v hospodářském styku, které
- **je v rozporu s dobrými mravy soutěže**
a
- **je způsobilé přivodit újmu jiným**
soutěžitelům, spotřebitelům
nebo dalším zákazníkům.

Nekalá soutěž se zakazuje.

2976 odst. 1 ObčZ

Kdo se dostane

- **v hospodářském styku**
- **do rozporu s dobrými mravy soutěže**
- **jednáním způsobilým přivodit újmu**
jiným soutěžitelům nebo zákazníkům,
dopustí se **nekalé soutěže.**

Nekalá soutěž se zakazuje.

Generální klauzule v soutěžním právu (v širším slova smyslu):

nelze předem v zákoně vyjmenovat všechny konkrétní typy narušení hospodářské soutěže

Metoda vymezení generální klauzule a příkladného výčtu zvláštních skutkových podstat:

- v nekalé soutěži
- v kartelovém právu

Generální klauzule nekalé soutěže je

obecné vymezení pojmových znaků nekalé soutěže v zákoně

které umožňuje posoudit, zda určité jednání je či není nekalou soutěží.

Generální klauzule zahrnuje tři podstatné obecné podmínky (znaky):

- *jednání v hospodářském styku,*
- *které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a*
- *je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům.*

Určité soutěžní jednání **kumulativně splňuje všechny tři obecné podmínky,**
= nekalá soutěž (zákaz)

SOUTĚŽITEL

kdokoli, kdo se účastní hospodářské soutěže, **2972**

tj. podnikatel a ostatní subjekty (fyzické a právnické osoby);
(= při soutěžní činnosti a při sdružování k výkonu soutěžní činnosti)

„**silnější strana**“ - **433/1**

např. i příslušníci svobodných povolání (advokáti, notáři, daňoví poradci, lékaři), znalci, tlumočníci, rozhodci, auditoři, stát, samosprávné územní jednotky, veřejnoprávní instituce, kulturní instituce, nadace ...

podnikatelské (hospod.) prvky v činnosti soutěžitele vůbec nejsou rozhodující, ani jejich intenzita (trvale, občas, příležitostně)

ZÁKAZNÍK

člověk nebo právnická osoba, která nesplňuje podmínky stanovené v **2972**

tj. osoba odlišná od soutěžitele, nepodnikatel ;

„**slabší strana**“ = vždy osoba, která vůči podnikateli v hospod. styku vystupuje mimo souvislost s vlastním podnikáním) - **433/2**

SPOTŘEBITEL

každý člověk, který nesplňuje podmínky stanovené v **2972**,

tj. osoba odlišná od soutěžitele, nepodnikatel ;

každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu povolání uzavírá smlouvy s podnikatelem nebo s ním jinak jedná **419**; „**slabší strana**“ - **433/2**

1810 nsl. - ust. o závazcích ze smluv uzavíraných se spotřebitelem

Jiné (další) osoby

jakékoliv osoby, které se účastní hospodářské soutěže

např. osoby pomocné

jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena

např. neoprávněné užití osobnostních atributů (podoba, jméno) k soutěžním účelům – v reklamě apod.

OBCHODNÍK

Směrnice o KaSR, čl. 2:

... „obchodníkem“ **fyzická nebo právnická osoba**, jež jedná za účelem, který lze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání, a kdokoli, kdo jedná jménem obchodníka nebo v jeho zastoupení;

Směrnice o NOP, čl. 2 :

... "obchodníkem" fyzická nebo právnická osoba, jež v obchodních praktikách spadajících do oblasti působnosti této směrnice jedná za účelem, který lze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání, a kdokoli, kdo jedná jménem obchodníka nebo v jeho zastoupení;

SPOTŘEBITEL

Směrnice o NOP, čl. 2 :

„Spotřebitelem“ **fyzická osoba**, jež v obchodních praktikách spadajících do oblasti působnosti této směrnice jedná za účelem, který nelze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání;

Jiné osoby

I. Pasiv.legit. – osoby jednající nekalosoutěžně

Rušiteli mohou být:

a) soutěžitelé jednající nekalosoutěžně **2972 ObčZ**

Soutěžitel = *podnikatel* i *ostatní subjekty*, které se účastní hospodářské soutěže (v pozicích přímých, event. nepřímých konkurentů vystupují nejčastěji podnikatelé)

433/1 ObčZ (silnější strana):

Kdo jako podnikatel vystupuje vůči dalším osobám v hosp. styku, nesmí svou kvalitu odborníka ani své hospodářské postavení zneužít k vytváření nebo k využití závislosti slabší strany a k dosažení zřejmé a nedůvodné nerovnováhy ve vzájemných právech a povinnostech stran.

b) jiné osoby jednající nekalosoutěžně (tzv. osoby pomocné)

Zejména osoby uvedené v konkrétních skutkových podstatách – např.

v 2983 (podplácení) „osoba, která je členem statutárního nebo jiného orgánu soutěžitele”,

v 2985 (porušení obch. tajemství) „osoba, která je v pracovním či jiném obdobném poměru k soutěžiteli” apod.

II. Aktiv. legit. - osoby oprávněné v nekalé soutěži

Oprávněné osoby

- osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží ohrožena nebo porušena (2988)
a
- právnické osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků (2989/1).

- - -

Nutno vykládat v souvislosti s generální klauzulí nekalé soutěže (2976 odst. 1) jako:

- dotčení **soutěžitelé**,
- dotčení **spotřebitelé** nebo **zákazníci**,
- jiné osoby** dotčené nekalou soutěží

a s ustanovením 2989 odst. 1 takto:

- právnické osoby oprávněné hájit zájmy** soutěžitelů nebo zákazníků

**1.podmínka: jednání v hospodářském styku
(vč. hospodářské soutěže)**

Pojem „hospodářská soutěž“ (§ 41 a násl.) je stejně nejasný jako pojem „hospodářský styk“ (§ 1 z.p.n.s.); nelze definovat, jen blíže vymežit

Hospodářská soutěž

- předpokládá existenci nejméně dvou **soupeřících subjektů – soutěžitelů**
- tím i existenci **soutěžní situace** (dříve soutěžního vztahu)
- **soutěžní orientace** jednání (dříve soutěžní záměr nebo účel), tj. že soutěžitel je orientován určitým směrem, který však nutně nemusí odpovídat jeho vědomému záměru ohledně cíle a účelu jeho jednání
- GK **neobsahuje** znak „dosažení hospodářského prospěchu“ (např. při zlehčování konkurenta nemusí soutěžitel vůbec mít prospěch)

Pozitivní vymezení:

- **soutěž** probíhá jen mezi osobami, jejichž odbyt může být ovlivněn plněními určité druhé osoby
- **v soutěžním vztahu** se nacházejí ti, kteří vystupují vůči svým skutečným konkurentům (např. výrobci jednoho druhu zboží), ale také soutěžitelé s rozdílnými produkty = hospodářská soutěž nemůže být zúžena pouze na oblast směnných vztahů

K z.p.n.s. (§ 46): Rozhodující je, zda druhé zboží či výkon podle svého účelu může soutěžit s prvním a v **hospodářských stycích** je nahradit

Negativní vymezení

= není-li jednající veden soutěžním záměrem, tj. není soutěžně orientován – např.:

- soutěžení v rámci 1 právního subjektu
- soutěžení ve vědě a umění
- sportovní soutěže
- politické soutěžení
- spotřebitelské testy
- články, reportáže v TV, politické diskuse, rozhovory s odborníky

JUDIKATURA

- „**Hospodářskou soutěž** nelze zúžit pouze na soupeření přímo si konkurujících výrobců či poskytovatelů služeb pravidelně (nikoli tedy ojediněle) stejné či obdobné výrobky nebo služby nabízejících.“

(VS Praha sp. zn. 3 Cmo 328/94)

- „Pokud ten, kdo teprve na trh v budoucnu vstoupí, připravuje úspěch tohoto vstupu propagací budoucích služeb, je třeba toto jeho jednání hodnotit jako jednání učiněné v rámci **hospodářské soutěže**.“

(VS Praha sp. zn. 3 Cmo 91/97)

- „Pokud zaměstnanec svým jednáním ještě před tím, než zahájí svou vlastní samostatnou podnikatelskou činnost, si připravuje výhodnější podmínky, které by jinak při zahájení podnikání neměl, na úkor svého zaměstnavatele, pak jde o **jednání soutěžní** a takové jednání může být hodnoceno jako jednání nekalé soutěže.“

(NS sp. zn. 32 Cdo 2031/99)

- „Pro úvahu, zda jednání konkrétního subjektu je jednáním **v hospodářské soutěži**, není rozhodné, že jde o podnikatele, nýbrž to, zda šlo o jednání uskutečněné za účelem soutěžního záměru, a nikoliv záměru jiného.“

(NS sp. zn. 29 Odo 106/2001)

- „Pro úvahu, zda jednání konkrétního subjektu je jednáním v hospodářské soutěži není rozhodné, že jde o subjekt, jenž vedle jiných (zákonem mu svěřených) úkolů může vykonávat vlastním jménem a na vlastní odpovědnost soustavnou činnost za účelem dosažení zisku (podnikat ve smyslu ustanovení 2 obch. zák.), nýbrž to, zda šlo o **jednání soutěžitele** tedy, zda bylo **motivováno soutěžním záměrem** a nikoli záměrem jiným. Takový charakter však nemá jednání, jímž žalovaný zveřejnil informace o dluhu dovolatele z právního vztahu.“

(NS sp. zn. 29 Odo 106/2001)

- „Pokud je **soutěžní pozice dodavatele v určité oblasti trhu** založena a opírá se o určité označení (svůj goodwill na něm založí), pak další soutěžitel v této oblasti trhu užitím tohoto označení vstoupí s ním do soutěžního vztahu.“

(VS Praha sp. zn. 3 Cmo 277/2003)

- „Pro závěr, že jednání žalovaného je jednáním v hospodářské soutěži, není rozhodné, že z obou účastníků jen žalovaný je podnikatelem podle 2 ObchZ, rozhodné je, zda se **oba účastní se svou nabídkou služeb určité oblasti trhu a na ní se setkávají**, resp. oslovují totožný okruh zájemců.“

(VS Praha sp. zn. 3 Cmo 259/2007)

- „**Podmínkou nekalosoutěžního jednání není** opakovanost či pravidelnost jednání, stejně jako vědomí nekale soutěžícího o tom, že jeho jednání je jednáním nekalé soutěže.“

(VS Praha sp. zn. 3 Cmo 328/94)

2. podmínka: rozpor s dobrými mravy soutěže

Úprava nekalé soutěže má zajišťovat čistotu, slušnost soutěžních postupů.

„**Dobré mravy soutěže**“ - podmnožina morálních norem vůbec, zvlášť podmnožina „dobrých mravů“ podle 39 obč.zák.; nelze ztotožňovat s obecnou etikou

Rozpor s dobrými mravy soutěže

- jsou-li narušeny principy výkonové soutěže (tj. soutěže, v níž se náskok oproti konkurentům získává kvalitou výrobků, lepšími službami, nižšími cenami, nápaditější reklamou);
- i taková jednání, která se nezdají zvlášť nebezpečná v konkrétním jednom případě, avšak mohla by vést k napodobení nežádoucího chování a stupňování jeho intenzity („zdivočení soutěžních mravů“).

Postačuje, když se jednající ocitne **objektivně** v nesouladu se soutěžními principy, nemusí jít o zavinění (úmysl nebo nedbalost).

Rozhodnutí o rozporu s d.m.s. **otázka ryze právní** (vždy soud), nikoli skutková, kterou by mohli posuzovat znalci.
Soudce věc posuzuje z pohledu objektivního (nikoli ze svého pohledu).

Dobré mravy soutěže lze vnitřně diferencovat – mezi soutěžiteli různých oborů **platí různá kritéria** „podnikatelské etiky“ nebo „obchodních zvyklostí“.

Soud **zvažuje** porušení d.m.s. **vždy ad hoc**, s ohledem na oblast, ve které k soutěži dochází; přihlíží k tomu, jak se na konkrétní jednání hledí mezi soutěžiteli (konkurenty).

JUDIKATURA

- „Otázka, zda je určité jednání **v rozporu s dobrými mravy soutěže**, jest otázkou **právní**, kterou náleží řešiti výhradně soudu. Protože jde v podstatě o mravní názory, obyčeje, zvyklosti, usance atd., které zachovávají všichni spravedlivě, poctivě, čestně a svědomitě jednající účastníci soutěžního zápasu, *bude soud přihlížeti* i k tomu, jak se na jednání pohlíží mezi soutěžiteli, co o něm soudí veřejnoprávní korporace, které podle svého určení mají dbáti společných oprávněných zájmů soutěžitelů ze svého oboru a nebo také s širšího hlediska, a jaké důvody pro svůj názor uvádějí, třebaže názory soutěžitelů a zmíněných korporací i jiných činitelů *nejsou pro soud závazné*.“

(Rv I 1100/32, Vážný 12.334)

- „**Dobré mravy** jsou měřítkem hodnocení konkrétních situací, odpovídajícím obecně uznávaným pravidlům slušnosti v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti; mají převážně funkci interpretační. Ustanovení občanského zákoníku o dobrých mravech se nepoužije, jestliže přímá aplikace příslušného ustanovení zákona vede k témuž výsledku.“

(NS sp. zn. 30 Cdo 664/2002)

- „Při zkoumání, zda je splněna druhá podmínka generální klauzule - **rozpor s dobrými mravy soutěže**, nutno v každém konkrétním případě přihlídnout ke všem konkrétním okolnostem případu. Jde o otázku právní, nikoli skutkovou, proto ji řeší soudy podle svého mravního a právního, zákonům odpovídajícího přesvědčení, nikoli znalci.“

(NS sp. zn. 32 Odo 1125/2006)

- „Je **v rozporu s dobrými mravy soutěže** jednání, jež je způsobilé k vyvolání nebezpečí záměny dvou soutěžitelů. Zaměnitelnost uvedených předmětů je přitom třeba chápat v poloze objektivní, není nutno zkoumat úmysl soutěžitele event. okolnost, zda věděl, či mohl vědět o tom, že zde existují tyto předměty chráněné ve prospěch jiného soutěžitele.“

(VS Praha sp. zn. 3 Cmo 813/93)

- „Užití i zapsané ochranné známky může být jednáním **proti dobrým mravům soutěže** a tedy jednáním nekalé soutěže, proti kterému se dotčený má právo bránit, a soud je povinen mu ochranu práv poskytnout, a to za podmínek uvedených v ustanovení 74 o.s.ř. i vydáním předběžného opatření.“

(VS Praha sp. zn. 3 Cmo 1446/94)

- „Jednání žalovaného - použití označení pro svůj orchestr, které již před tím používal žalobce - je jednáním **v rozporu s dobrými mravy soutěže** a je způsobilé poškodit jiného soutěžitele. Na tom nemění nic skutečnost, že žalovaný o existenci jiného hudebního tělesa, užívajícího obdobné označení nemusel (ale mohl) vědět.

(VS Praha sp. zn. 3 Cmo 257/97)

3. podmínka: způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům vč. spotřebitelům)

Soutěžitel musí mít alespoň tolik svobody, aby mohl dosahovat hospod. prospěch, ale jeho soutěžní činnost nemůže být na újmu ostatním.

Pouhé způsobení (příp. možnost způsobení) újmy jinému ještě nevypovídá o nekalém charakteru soutěžního jednání, tj. o protiprávním jednání. Nestačí ani sama orientace na soutěžní úspěch jednoho (a soutěžní porážku jiného), důležité jsou **metody**, jimiž má být tohoto cíle dosaženo.

V hospodářském soutěžním boji se **neuplatní** starořímská zásada „**neminem laedere**“ (neškodit nikomu); požadavek fair soutěž. boje lze formulovat jako „škodit druhým jen právem dovolenými metodami“ (nevyklučuje to určitou dávku soutěžní agresivity, soutěžní lstivosti). Ne každý případ, kdy jeden hospodářský subjekt způsobí újmu hospodářskému subjektu druhému, lze kvalifikovat jako soutěžní jednání. (jud.)

Újmou se rozumí **újma v širším smyslu**, tj.

- materiální újma (hmotná škoda) i
- nemateriální (např. poškozování dobré pověsti, zásah do firmy, poruš. práva na soukr.)

Není nutné dokazovat vznik újmy, ani její rozsah – jednání má být „způsobilé přivodit újmu“.
Rozsah újmy, která musí z určitého jednání alespoň hrozit, není blíže obch.zák.určen (značný, podstatná), proto postačí i hrozba vzniku újmy nepříliš rozsáhlé.
V rozhodovací praxi: újma (hrozící nebo skutečná) v nepatrném, zanedbatelném rozsahu není vlastně újmu. (gen. klauz. UWG)

Újma nemusí hrozit všem skupinám soutěžních subjektů současně.
Postačí také, aby jednání bylo způsobilé **přivodit újmu** soutěžiteli (zákazníku) **jedinému.**

JUDIKATURA

- „Pro posouzení, zda vytýkané jednání **je neoprávněným zásahem** do dobré pověsti právnické osoby (19b odst. 3 obč. zák.) nebo nekalosoutěžním jednáním podle 44 odst. 1 obch. zák., je rozhodné, zda k tomuto jednání došlo mezi soutěžiteli **v rámci hospodářské soutěže.**“

(VS Praha sp. zn. 3 Cmo 46/2000)

- „Při zkoumání podmínek naplnění generální klauzule nekalé soutěže není samo o sobě rozhodné, zda tvrzeným závadným jednáním byly či nebyly porušeny předpisy z určitého odvětví práva jiného než té části, která upravuje horizontální vztahy při podnikání, tedy zda jsou porušovány předpisy veřejného práva či práva soukromého, rovněž není rozhodné, zda daná konkrétní oblast práva zároveň upravuje kontrolní mechanismy a prostředky k nápravě včetně sankcí, směřujících k porušovateli těchto předpisů.

Rozhodné naopak je, zda tvrzené jednání, které je v rozporu s právními předpisy, má kauzální vztah k hospodářské soutěži a dopad v soutěži. Tedy zda tvrzené jednání je porušením dobrých mravů soutěže, došlo k němu v rámci hospodářské soutěže a toto **jednání je způsobilé vyvolat újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům**, tedy zda jsou dány předpoklady kvalifikace jednání podle 44 odst. 1 obch. zák.“

(VS Praha sp. zn. 3 Cmo 253/97)

Poměr ustanovení GK a konkr. skutkových podstat nekalé soutěže:

nejde o poměr speciálních ustanovení k obecnému, ale pouze o upřesnění a rozvedení základního ustanovení pro některá nekalosoutěžní jednání.

- 1) Generální klauzule nekalé soutěže a zvláštní (pojmenované) skutkové podstaty =**
kumulativní vztah (tzv. kombinovaný princip)
Nejprve musí být naplněny všechny znaky generální klauzule (= nekalá soutěž),
zvláštní skutková podstata pak tyto obecné znaky generální klauzule konkretizuje, zejména
náplň pojmu „dobré mravy soutěže“, popř. stanoví další podmínky.
Jde o tzv. **společné (kumulativní) použití** generální klauzule s konkrétní skutkovou
podstatou, příp. s více skutkovými podstatami nekalé soutěže.
- 2) Výčet zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže – demonstrativní.**
Skutkové podstaty výslovně v zákoně neuvedené (nepojmenované) - postačí pouze
naplnění všech znaků generální klauzule.
Jde o tzv. **samostatné použití** generální klauzule - velký význam výkladu práva,
zejména soudní judikatury.

Generální klauzuli nekalé soutěže se tradičně přisuzuje **prvořadý a nenahraditelný význam**

Určité soutěžní jednání naplňuje současně všechny obecné podmínky generální klauzule
= vždy jednání nekalosoutěžní a zakázané.

Příp. se lze dále zabývat zkoumáním speciálních podmínek v konkrétních skutkových podstatách
nekalé soutěže.

JUDIKATURA

„Pro kvalifikaci jednání jako nekalosoutěžního podle některé ze zvláštních podstat je **nutné, aby byly splněny i podmínky generální klauzule**. Není nutné se zabírat určitou skutkovou podstatou, pokud nejsou naplněny obecné nekalosoutěžní znaky“
NS ČR ze dne 14. 7. 2008, sp. zn. **32 Cdo 2085/2007**)

Soutěžní jednání, která naplňují všechny obecné podmínky uvedené v generální klauzuli = nekalá soutěž.

Teorie je označuje jako **tzv. nepojmenované nekalosoutěžní delikty** nebo **nepojmenované skutkové podstaty nekalé soutěže**, příp. **soudcovské skutkové podstaty**

(P. Hajn In Komentář ObčZ, sv. VI, Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 1170 -1171).

= případy nekalé soutěže, které soudy podřazovaly a *podřazují pouze pod generální klauzuli nekalé soutěže* (soutěžněprávní judikatura - větší díl případů).

Právní teorie roztřídila vydaná soudní rozhodnutí k nekalé soutěži do několika charakteristických skupin - vytváření **nových** dílčích skutkových podstat nekalé soutěže, různé „soubory“ typických jednání.

V hospodářské soutěži lze zjistit několik typizovaných jednání, která jsou často v rozporu s dobrými mravy soutěže (tzv. „**soudcovské skutkové podstaty**“) a která splňují i ostatní základní podmínky generální klauzule :

- 1) Porušení nejrůznějších norem práva veřejného s důsledky pro soutěžní postavení**
(pokud důsledkem tohoto porušení je získání neodůvodněné soutěžní výhody a tím i možnost újmy pro jiné soutěžitele nebo zákazníky)
Např. bojkot/skupinový bojkot v rozporu se ZOHS, organizování předváděcí akce v rozporu s ust. ZOS, trestná činnost dle TZ, zásah do známk. práva dle ZOZ, aj.

- 2) Porušení nejrůznějších norem práva soukromého s důsledky pro soutěžní postavení**
Např. právo na ochranu osobnosti (77-90 ObčZ), právo na ochranu názvu práv.n.osoby (135 ObčZ), právo na ochranu obch.firmy (423 odst.2 ObčZ), právo autorské dle AutZ, aj.

- 3) Jednání, která nenaplnují znaky konkrétní skutkové podstaty nekalé soutěže, avšak jsou jim podobná**
Např. parazitní kořistění ze soutěžitelových výkonů (např. zneužíváním cizí myšlenky, cizího nápadu, cizí práce a cizího nákladu investovaného do jejich realizace se ohrožuje soutěžitelova pozice a znehodnocuje jeho soutěžitelský náskok, kterého svou pílí a finančními oběťmi nabyt; tzv. neoprávněné „vezení se“ na výkonech soutěžitelových; používá se pojem „free riding“ – „černé pasažérství“)

- 4) Jednání agresivního charakteru (viz též ad 1)**
Např. různé nekalé formy zabraňovací soutěže (cenové podbízení s cílem vyřadit konkurenta z trhu a zaujmout jeho místo; bezplatné poskytování zkušebních vzorků v takovém rozsahu, že po určité době dojde k nasycení trhu a tím i ohrožení odbytu u konkurentů; přelepování konkurenční reklamy, blokování přístupu ke konkurenčním prodejnám, fyzické zábrany v konkurentově činnosti), všechna jednání, která upravuje směrnice 2005/29/ES a ZOS (viz porušení norem práva veřejného.

5) Aktuální podoby nekalého soutěžního jednání

Např. různé formy skryté reklamy, zneužívání předváděcích akcí (tzv. „šmejdi“), zneužívání sociálních sítí na internetu (zejména nerespektování podmínky, že v prostředcích masové komunikace musí být od sebe přísně a zřetelně oddělena tzv. redakční část a inzerce), parazitní využívání významných sportovních událostí (tzv. ambush marketing, event marketing), různé formy marketingu (guerilla marketing, buzz marketing, virální marketing).